

Bakalářská práce Barbory Čadyové je věnována tématu, které není v demografické produkci často frekventované. Přitom jde o téma důležité vzhledem k postupnému přenášení některých kompetencí rodinné či sociální politiky z ústředí na regionální úroveň a k významu, který má nejbližší okolí pro formování sociálního prostředí, v němž lidé žijí, pro formování vztahů jednotlivců resp. rodin ke svému okolí a také pro formování jejich postojů případně chování, v tom i chování demografického. Proto považuji zvolené téma za velmi aktuální, třebaže zatím dost opomíjené.

Bakalářská práce je rozdělena do několika částí, kromě požadovaného úvodu, jenž obsahuje stručné nastínění cílů, metod a pramenné základny, je to část metodologická, tři kapitoly věnované tématu práce, stručný závěr, seznam použité literatury a zdrojů dat a tabulkové přílohy.

V úvodu Barbora Čadyová podrobně uvedla cíl své práce, kterým bylo zjistit, jak jsou na území České republiky rozmístěny ty obce, které mají rozpracovanou rodinnou politiku, zda úroveň rozpracování obecních doporučení (těchto vybraných obcí) souvisí s věkovou strukturou jejich obyvatel, nakolik tato doporučení vycházejí z metodických doporučení Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. A v neposlední řadě bylo cílem komparovat vývoj úrovně plodnosti v obcích, jejichž rodinná politika byla hodnocena nejlépe, s celostátním vývojem a pokusit se tak prokázat, že je vhodnými opatřeními na úrovni obcí možné docílit vyšší úrovně plodnosti.

Autorka vycházela především z materiálů MPSV, zvláště z Národní koncepce rodinné politiky a jejího rozpracování do úrovně obcí a z výsledků soutěže Obec přátelská rodině. Tyto materiály doplnila o poznatky získané studiem relevantní literatury k problematice rodinné politiky obecně a na úrovni obcí speciálně a o demografická data za vybrané obce. Přitom prokázala, že se ve studované problematice potřebně orientuje; hlavní výsledky shrnula v kapitole 3. Po stručném představení soutěže Obec přátelská rodině, z níž datově vychází, následují již výsledky: rozložení obcí úspěšných v soutěži podle krajů a popis důvodů, proč tyto obce v soutěži uspěly. V další části pak následuje analýza regionálního rozložení úspěšných obcí, porovnání základních měr úrovně plodnosti v těchto obcích (tříděných dle velikostních kategorií) s celostátní úrovní. Konstatuje, že pronatalitní efekt obecních opatření rodinné politiky je patrný spíše na úrovni obcí s menším počtem obyvatel než u obcí větších. Je proto škoda, že se nepokusila míru obecní plodnosti spočíst vždy pro danou skupinu dohromady - celkové trendy by se snáze hodnotily. Na závěr této kapitoly je přiřazena informace o vývoji plodnosti v obci Chýnov, která sice nesoutěžila, ale od roku 1997 aktivně praktikuje pronatalitní politiku.

V závěru autorka správně komentuje získané poznatky, zejména ten, že většina opatření, s nimiž obce v soutěži o obec přátelskou rodině uspěly, se netýkala ani tak podpory porodnosti jako podpory rodin s již narozenými dětmi, neboť oceněné obce rozvíjely zejména zařízení pomáhající rodinám při péči o dítě (nabídka míst v předškolních zařízeních, ve školách, dětská hřiště apod.). Na druhé straně spektra oceněných obcí pak jsou obce, které rozvíjejí různé typy zařízení pro všechny věkové kategorie bez většího zřetele k početnosti té které věkové složky. Oba typy mají společné to, že se častěji nalézají v krajích, které mají detailněji rozpracovanou koncepci rodinné politiky na úrovni kraje. Práci by bylo asi prospělo, kdyby se autorka pokusila zhodnotit i obce, které v soutěži neuspěly, a porovnat i jejich výsledky - včetně úrovně plodnosti.

Bakalářská práce byla předložena v pěkné grafické úpravě. Na 59 stranách obsahuje jak vlastní text, tak tři přílohy. Text je vhodně doplněn tabulkami, grafy a kartogramy. Tabulky i obrázky jsou zpracovány dle doporučení. Nedopatřením zůstal neúplný obsah práce na straně 1, neboť neobsahuje odkazy na literaturu a přílohy; v obsahu také není obsaženo třídění na kapitoly. Jinak práce obsahuje všechny požadované náležitosti, použitá literatura je citována a včetně pramenů je za textem také uvedena. V seznamu literatury však není správně citován rozsah jednotlivých publikací (respektive jsou zde uvedeny pouze konkrétní stránky, z nichž autorka čerpala, což mělo být uvedeno v textu). V práci zůstaly mimo to také drobné chyby v interpunkci případně ve shodě, na straně 35 také překlep v letopočtu.

Práce Barbory Čadyové naznačuje obtíže, s nimiž se badatel setká, pokud se v prostředí České republiky snaží získat informace o vybraných tématech na mikroúrovni. Ukazuje se, že jde obtížně skloubit data demografické statistiky a data získávaná prostřednictvím jiných rezortů. Vzhledem k těmto obtížím si autorka zaslouží uznání, že se o téma vůbec pokusila. Výsledky práce jsou určitě zajímavé a naznačují nejen meze ale také možnosti dalšího bádání v tomto směru.

Uvedené výtky nesnižují celkové vyznění práce. Barbora Čadyová prokázala, že se vyzná ve studované problematice, že rozumí studovanému tématu a je schopna ho samostatně zpracovávat a rozvíjet. Její práce zajímavým způsobem rozšiřuje naše poznání problematiky rodinné politiky v České republice v posledních letech. Podle mého názoru splňuje práce „Rodinná politika v České republice na úrovni obcí“ nároky kladené na bakalářské práce v oboru demografie a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 30. srpna 2012

Doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.